

Beschouwingen Programmabegroting 2020-2023

“Beter af in Zoeterwoude dan in Wassenaar” (Leidsch Dagblad 9 oktober). Nergens in de regio zijn de inwoners zo positief over hun gemeente. Dit is een stelling die onderschreven wordt door zowel inwoners als ondernemers. Ondanks alle discussies blijkt onze participatie aanpak te leiden tot de stelling dat de gemeente luistert naar haar inwoners. Ze krijgen niet altijd hun zin, maar geluisterd wordt er wel.

Wij zijn blij de beschouwing te kunnen beginnen met grote tevredenheid over deze begroting, de tweede van deze raadsperiode. Wederom kunnen we vaststellen dat de financiële positie van Zoeterwoude sterk en in evenwicht is. We zijn in control en hebben daarbij de mogelijkheid gecreëerd om de uitdagingen die bij een grote ambitie horen het hoofd te bieden.

Als we zo naar deze begroting kijken lijkt het inderdaad allemaal erg mooi. Maar zoals door PZ bij de recente najaarsnota al is aangegeven, betekent een overschot ook dat we onvoldoende in staat zijn om alle geplande activiteiten daadwerkelijk uit te voeren. Als we dat in ogenschouw nemen worden er toch ook risico's die we als gemeente lopen, zichtbaar.

Ondanks optimisme over het houden en het aantrekken van kennis is de kwaliteit van de organisatie een blijvend aandachtspunt. Een groei van 35% kan alleen gerealiseerd worden met een optimaal ingericht bestuursapparaat, wat in deze tijd van krapte op de arbeidsmarkt een zeer grote uitdaging is. En of dat nog niet genoeg is verschijnen er ook externe risico's die het positieve beeld snel kan keren. Zo wordt het Gemeentefonds mogelijk opnieuw ingedeeld: *"De maatstaven van het fonds worden op dit moment bezien of deze nog wel de juiste zijn voor een objectieve verdeling van de middelen over alle gemeenten"*. De financiële gevolgen voor Zoeterwoude van zo'n herverdeling zijn nog niet te overzien. Daarnaast is er een grote afhankelijkheid van ons woningbouwprogramma. In de krant vinden we veel discussies over stikstof en PFAS-normen waarvan nog niet kunnen inschatten of deze onze ambities gaan raken. Als we minder gaan groeien dan waar deze begroting vanuit gaat, valt de solide financiële basis onder onze voeten weg en komen we snel uit op grote tekorten.

Onze inwoners zijn volgens de peilingen tevreden met de aandacht die ze krijgen. Zoeterwoude heeft dan ook een uitstekend sociaal beleid ontwikkeld dat ervoor zorgt dat ouderen en kwetsbare groepen goed kunnen wonen in Zoeterwoude. Het verder ontwikkelen van een gemeente waarbij dementerende mensen goed kunnen leven is voor ons van waarde. Passende huisvesting en voldoende aanbod van activiteiten zijn voor dit alles noodzakelijk. Dit zien we ook terug in de prestatieafspraken die we als gemeente met de huurdersbelangenvereniging De Huurderij hebben gemaakt. Helaas zijn niet alle zaken makkelijk zichtbaar te krijgen. Ook in Zoeterwoude schamen mensen zich als ze hun kinderen niet kunnen geven wat ze zouden willen. En zullen er ook ouderen zijn die slecht rondkomen van alleen een AOW en geld moeten inleveren omdat de dekkingsgraad van hun pensioen onder een gestelde norm dreigt te vallen.

Ons beleid is evenwichtig, maar de uitdaging zit in de uitvoering. Voorkomen is altijd beter dan genezen. Het werk van de welzijnscoach en de vele vrijwilligersorganisaties ondersteunen dit weliswaar maar we kunnen ook zien de gecreëerde voorzieningen niet goed gevonden worden.

De gemeente digitaliseert haar dienstverlening. Dit heeft positieve gevolgen voor de bereikbaarheid en bezetting van het KCC. Voor een aantal inwoners gaat deze beweging te snel. De Openbare Bibliotheken in Nederland hebben cursusaanbod dat mediawijsheid bij minder digibete inwoners bevordert. Onze bibliotheek heeft een mooi nieuw onderkomen gekregen waar deze diensten

aangeboden kunnen worden. Wij hopen dat in de jaarlijkse gesprekken met de bibliotheek Rijn en Venen afspraken gemaakt zullen worden om deze doelgroep te ondersteunen.

Voor PZ is het belangrijk dat onze jeugd de juiste voorzieningen heeft. Dit varieert van speelplaatsen voor alle leeftijden tot faciliteiten voor de oudere jeugd. We roepen de gemeente op alleen te investeren in faciliteiten die primair gericht zijn op onze eigen jongeren. Bijvoorbeeld in gelegenheden waar ze kunnen verblijven zonder dat er alcohol wordt geschonken.

We moeten binnenkort gaan besluiten over een grote investering in het gebouw dat door Utopia wordt gebruikt. Ook wij vinden deze voorziening belangrijk voor de lokale jeugd. We vinden het ook belangrijk dat een zo breed mogelijke doelgroep van Zoeterwoudse jongeren wordt bereikt. Wij maken ons hard voor een Utopia 2.0 waar meerdere dagen in de week een breder scala van activiteiten voor de jongere en de oudere jeugd aangeboden wordt. Een aanbod waarbij ouders in alle rust en vertrouwen zeker zijn dat hun kinderen geen risico lopen en de omwonenden hun eigendommen beschermd zien. Alleen dan lijkt deze investering in verhouding tot het resultaat te staan.

Zoeterwoude heeft grote plannen om de leefomgeving toekomst-vast te maken. Dat kost veel geld. Hiervoor wil PZ een deel van onze Nuon reserves inzetten. Voor de resterende projectkosten en de kapitaallasten zullen we een beroep moeten doen op de reguliere begroting. De discussie over een spaarpotje hiervoor is gestart met een recent voorstel tot een verhoging van de OZB. Zoals we al eerder hebben benadrukt is dit voor PZ alleen acceptabel als onze inwoners zoveel mogelijk worden ontzien (de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten). Gezien de steeds terugkerende overschotten op de begroting lijkt er ook ruimte te zijn voor bezuinigen. Wij roepen het college op om, mogelijk samen met de raad, tot nieuwe voorstellen te komen, waarbij de financiële positie van onze inwoners zo min mogelijk wordt geraakt.

De afschaffing van de precariobelasting zal ons inkomsten schelen. Eerder heeft deze raad afgesproken dit te compenseren door de OZB voor woningeigenaren te verhogen met een bedrag dat globaal gelijk staat aan hun toekomstige voordeel op de rekening voor energie en water. Hierdoor wordt de inkomensderving voor de gemeente slechts gedeeltelijk gecompenseerd. Omdat ook voor bedrijven een voordeel zal ontstaan willen wij de gemeente vragen te onderzoeken op welke wijze ook door bedrijven een bijdrage kan worden geleverd. Wij zullen hiervoor een motie (PZ-1) indienen.

Op het gebied van woningbouw hebben we grote stappen gemaakt. Een groei van 35% is een opgave met vele gevolgen voor onze (toekomstige) inwoners en hun leefomgeving. Voor de leefbaarheid van Verde Vista heeft het college aandacht maar blijft PZ benadrukken dat geluid en fijnstof de leefbaarheid aantasten en vraagt om intensivering van milieumaatregelen die het welzijn kunnen bevorderen.

Op de andere plaatsen in onze gemeente wordt ook al veel gebouwd. De locaties van de Klaverhal en de Eendenkooi lijken een van de laatste mogelijkheden voor bouw binnen de kernen. Doorstroming van ouderen en jongeren van andere plekken in onze gemeente moet hiermee worden gemotiveerd. Het inbreiden in de kernen waarbij open plekken worden gevuld met woningen heeft gevolgen voor de het groen, speelplaatsen en parkeervoorzieningen. Wat PZ betreft naderen we het moment van verzadiging waarbij we de aanpak van inbreiden los moeten laten. Ons coalitieprogramma legt nadruk op het vergroenen van grijze gebieden: "het actief vergroenen van de meest grijze plekken in Zoeterwoude door middel van het plaatsen van bomen en planten en het inrichten van miniparken". Wij zien hier als voorbeeld de locatie van de Kameleon die wij willen inrichten met ruimte voor groen en spelen. Dit lijkt een mooi voorbeeld dat gerealiseerd kan worden met een Burgerbegroting. Wij zullen hiervoor een motie indienen (PZ-2).

We stimuleren het omvormen van leegstaande kantorenlocaties naar woningen. De gemeente verleent planologische medewerking om bestaande kantoren te transformeren naar woningen. Daar zijn in het recente verleden inderdaad voorbeelden van geweest. Dit is een beweging die door PZ van harte toegejuicht wordt. Recentelijk is in de pers een artikel verschenen dat de landelijke voorraad te

transformeren objecten opraakt. In hoeverre is dit ook in Zoeterwoude het geval? Ziet de gemeente nog voldoende mogelijkheden om zo bij te dragen aan haar bouwopgave zonder dat er afspraken over bedrijfslocatie in het gedrang komen?

Wij steunen alle inwoners, ook onze agrariërs. Dit hebben we recent nog raadsbreed uitgesproken. Het beleid wordt landelijk gemaakt, maar optimale steun waarmee een duurzame bedrijfsvoering van onze boeren wordt geholpen is op zijn plaats. Zoeterwoude zet in op biodiversiteit. Echter het initiatief moet tot nu toe vaak bij de bewoners en de ondernemers zelf vandaan komen. Wij pleiten voor een actievere rol van de gemeente om onze inwoners verleiden tot maatregelen die het vergroten van de biodiversiteit bevorderen.

De gemeente wil jaarlijks gemiddeld 100 woningen per jaar aardgasvrij maken. Voor PZ is dit een zeer belangrijke ambitie waar we jaarlijks de vinger aan de pols zullen houden over de vorderingen op dit gebied. Verduurzamen kan alleen samen met een evenredige verdeling van de lasten. Van de Reserve Duurzaamheid lijkt de bodem in zicht te komen, maar is iets waar we wel in moeten blijven investeren. Wij zijn benieuwd naar de keuzes die het college hier gaat voorleggen. Op ons grondgebied staan zes grote windmolens die een flinke bijdrage leveren aan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. We moeten echter ook concluderen dat onze inwoners daar wel de lasten maar niet de lusten ervaren. Ondanks dat we lokale collectieve burgerinitiatieven op dit gebied zien is het tempo wat PZ betreft te laag. Wij willen het college vragen te onderzoeken of er in Zoeterwoude nog meer locaties zijn voor collectieve burgerinitiatieven voor duurzame energie, maar dan waarvan de gemeenschap ook economisch profijt heeft. Voor de verduurzaming geeft de gemeente het goed voorbeeld door het eigen vastgoed aan te pakken. PZ ziet ook op andere gebieden mogelijkheden. Het elektrisch maken van het wagenpark en het volledig voorzien van de openbare verlichting met LED en bewegingsschakelaars.

In 2019 zijn er weer flinke stappen gezet in het recyclen van afval. Het lijkt erop dat we op 40 kilo restafval per persoon uit gaan komen, ver onder de ambitie die we enige jaren geleden uitgesproken hebben. In 2020 willen we dit doortrekken zodat nog een groter gedeelte van de grondstoffen hergebruikt gaat worden. Helaas zorgt het goede scheiden van de inwoners ook voor hogere kosten voor de gemeente. De gemeente krijgt minder inkomsten uit het aanleveren van grondstoffen en betaalt meer voor het verwerken van het afval. Het is jammer dat de inwoners extra moet betalen terwijl ze goed bezig zijn met afvalscheiding. PZ vindt het belangrijk dat de gemeente prioriteit geeft aan het zoeken van verdere besparingsmogelijkheden of efficiëntieverbetering zodat de stijging van de afvalstoffenheffing beperkt blijft.

In Zoeterwoude zijn geen openbare watertappunten aanwezig terwijl er in Nederland naar schatting 900 miljoen plastic flessen per jaar worden weggegooid. In deze raad hebben we eerder gesproken over openbare watertappunten. Wij willen een motie indienen met de vraag om financieringsmogelijkheden hiervoor te onderzoeken (PZ-3).

De inwoners van de Hoge Rijndijk zuchten nog steeds onder de last van het zware verkeer. De verzoeken tot maatregelen hebben tot nu toe geleid tot een aantal beperkte aanpassingen aan de weg. Een doorbraak over het omleiden blijft nog uit. Om ons heen vinden grote infrastructurele werken plaats die mogelijk gevolgen hebben voor de doorstroming van het verkeer door onze gemeente. We roepen het college weer op om prioriteit te geven aan dit onderwerp. De toegankelijkheid van de Hoge Rijndijk en Verde Vista met het openbaar vervoer blijft een punt van zorg. Een hoogwaardig openbaar vervoer is noodzakelijk zeker nu de bouw van station Meerburg onwaarschijnlijk is geworden. Het succes van lijn 400 langs het dorp is een voorbeeld hoe het ook op de Rijndijk zou moeten. Voor onze toekomstige grootste woonkern is beperkte bereikbaarheid via het openbaar vervoer niet acceptabel.

De veiligheid van onze fietspaden blijft aandacht vragen. In ons coalitieprogramma is opgeroepen om het fietspaden in het buitengebied van intelligente verlichting te voorzien. Tot nu toe hebben we daar nog geen actie op gezien.

Zoeterwoude heeft lang in de regio bekend gestaan als te dwars en te eigenzinnig. Dit is aan het keren. We horen steeds vaker geluiden dat Zoeterwoude het goed voor elkaar heeft. Sluitende begrotingen, hoge waardering van inwoners en ondernemers, actieve en professionele inzet in regionale projecten. Zoeterwoude heeft het zeker voor elkaar maar waakzaamheid is geboden, misschien nog wel meer dan voorheen.

Rest mij tot slot het college en medewerkers te bedanken voor het opstellen van de begroting en hen succes te wensen met de uitvoering daarvan.

Nog steeds is de kracht van Zoeterwoude een stabiel bestuur met een stabiele raad, waarvan alle fracties bereid zijn eendrachtig te werken aan een duurzame en zelfstandige toekomst voor al onze inwoners. PZ is er trots op daar om daar als grootste partij een bijdrage aan te kunnen leveren.